

NOVINE

Glasiilo Slovenske krajine

Oglase sprejema uredništvo, upravništvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipet reči 5 Din, više od vsake reči pol D. Med tekstom cm² 1:50 D., v poslanom 2:50 D. Takso za oglase plača uprava i da za vse og-lase od 5% do 50% popusta.

Rokopisi se ne vračajo.

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko štiri dola e. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovega, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravništvu v Črenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti, v Tajništvu SLS, v Faflekovoj hiši. Izdajateo: Klekl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

Zahvala beltinskoj fari.

Neodvisna prekmurska stranka je razglasila dnes teden javni shod v Beltincih pri cerkvi. Na shod je prišlo do štirijezero ljudi. Vsi ti so čakali govornike nove stranke. A prikazao niden nese je, ar nese je vüpaio prikazati. Zato je zbrana več jezerna s krščanskim mišljenjom napunjena vnožina duška dala svojemi osvedočenji z ostrimi protesti proti osnovačom nove stranke i z glasnimi kriči: živio g. Klekl, živio „Slovenska Ljudska Stranka.“ Za to veliko pošüvanje do moje malenkosti i za veliko vernost do do svoje krščanske stranke se najtoplej zahvalim zavednoj slavnoj beltinskoj fari. Pri toj priliki se tüdi globoko zahvalim gospodi Herman Miháli oči g. kaplana Herman Ferdinanda i njihovoj rodbini za vernost pri našoj stranki. I gda njim to zahvalo izrazim, izjavljam, da jaz nemam do gospoda sina nikše mržnje i da bom kak najbolje prizadevao, naj on pride do svojega seroga oče i ovih domačih pali v listo razmerje, kak je prle bio živeia verna beltinska fara!

KLEKL JOŽEF
narodni poslanec.

Doli z lažjov.

Dnes teden je v „Naši Novinah“ pod naslovom „Doli z lažjov“, dnes dva tjedna pa v listi „Néplap“ pod naslovom „Le az álarccal (Doli z larfov) napadno podpisanoga g. Holsedl rk. duhovnik, katehet v D. Lendavi. Jaz na njegove, v obema listoma iznešene napade mirno i stvarno, z dokazi potpretim ednim odgovorom plačam svoj dug. Sodbo, gde se skriva laž i koga pokriva larfa, pa prepüstim pravično premišljavajočemi našemi ljudstvi.

Večkrat so me oprosili naši madjarski volilci, zadnjič v jesen l. 1924. naj njim stranka znova zača vödavati list „Népujság“, šteroga njim je pri naših drugih volitvah dala do rok za probo. Jaz sem njim odgovoro, da bo to teško šlo, ar naša stranka ma malo pristašov pri naših državljana madjarske narodnosti i zato bo malo naročnikov, vödavanje lista pa košta dosta. Ali, da je prenehao „Szabadság“, sam se na večkratno prošnjo odločo, da te stroške na sebe vzemem i bom v božem imeni probao dobro čtenje davati do rok Madjarom. Tiskarni g. Balkányija, štera me tüdi večkrat opozvala, naj dam

vö madjarski list, sam tak nazvano, da sem se odločo na vödavanje lista, naj mi išče samo urednika. G. Balkányi mi je naznalo, da gospoda duhovnika Herman i Holsedl drage volje prevzemeta uredništvo. Jaz idem po tem pri ednoj priliki v Lendavo i gučim z obema gospodoma. Pripravna sta bila oba i to je mene jako veselilo, ve se je šlo za dobro stvar. Samo povedala sta mi, ka zavolo Madjarov bolše bo, či se moje ime zakrije, ar neje priljubljeno. Jaz sem šteo pod svojim imenom vödavati list, a ar sta mi gospoda, šteriva delata med Madjari i poznata prilike, to ne tanaživala, sam jidva bogao i določo, da se bo list izdavao pod imenom: Konzorcij. I tak se je tüdi izdavao od prve do zadnje številke. Pod imenom Konzorcij sem razmo društvo naše krščanske stranke, šteroga društva voditeo sam jaz, to je da vimeni stranke na programi krščanske stranke de se list izdavao! Urednika nesam ešče meo, nesam znao šteri zmed gospodov se bo odločo. Proti konci meseca novembra lanskoga leta mi sporoča g. Balkányi, da me bo z gospodi Holsedlom i Hariom obiskao v zadevi madjarskega lista. Gospodje so prišli ravno gda se je vršo misijon za deklet v Črenšovcih. Pri toj priliki so me gospodje večkrat prosili, naj njim izročim oba lista, ne samo Népujság, nego i Novine. Népujság iz srca rad, — sem odgovoro — ve to ravno prosim, ali Novine ne morem, ar mam že pogodbo z g. Hahnom v M. Soboti. Gospod Holsedl mi pravi nato, naj razvežem pogodbo i idem nazaj v Lendavo, njeva z g. Hermanom i pomočjov g. Harija bodeta oba lista vrejüvala. Odgovoro sam, ar sam duhovnik, ne morem svojega imena i stana blatiti s tem, da podpisane pogodbe ne bi držao. Na pitanje g. Holsedlna, što bo tiskarno plačüvao, sam odgovoro, da jaz i njega tüdi i dao sem njemi včasi petsto dinarov za to, ka je bio tak dober, da je prevzeo do novoga leta uredništvo Novin. Po tom dogovori sem pisao mil. hercegpüšpeki i jih prosil, kak to cerkveni zakon predpiše, dovoljenje, ka bo smeo g. Holsedl list vrejüvati. Prezvišeni so to dovolili i njemi z ednim dali vzorec za pogodbo med menov kak lastnikom i njim kak urednikom „Népujság“. On mi je to pogodbo na večkratno mojo zahtevo proti konci januara doposlao. Podpis nosi datum 8. dec. To pa zato, ar sam Bl. D. Mariji zročo celo delo naj je ona pod-

pira i blagoslavlja, zato sem začeo na njeni den. Gospod Holsedl je za pogodbo sam z lastnov rokov spuno, i podpisao. Ta pogodba se etak glasi:

IZJAVA.

Podpisan Hinko Holsedl katehet v Dolnji Lendavi prevzajem od Jožefa Klekl vp. župnika nar. poslanca lastnika „Népujság“ v Črenšovcih štev. 8. Prekmurje, uredništvo in izdajo političnega tednika in to v zmyslu tiskovnega zakona na lastno odgovornost. List bom urejeval na strogo katoliški versko-moralni podlagi v narodno-državnem duhu ter z njim podpiral politiko Slovenske Ljudske Stranke, predvsem pa z vso vnemo pravice Slovenske Krajine ali Prekmurja. Obvežem se, da: a) alkoholu ne bom delal propagande; b) ne dopustim objave plesnih veselic in oglasov, ki bi nasprotovali cilju lista; c) z uredništvom prevzamem i popolno korekturo lista in to vse za mesečno plačo od 400 Din. letno 4800 Din. List bom urejeval v madjarskem jeziku. Ta obveza preneha veljati in sicer obestransko: 1) ako se z ene ali druge strani ne spolnjujejo gornji pogoji in 2) 31. dec. vsakega leta. ako se pogodba do 30. jula odpove.

V D. Lendavi, 1925 8. dec.

HINKO HOLSEDL,
katehet—urednik.

Pod gornjim pogoji izročim uredništvo lista „Népujság“ v roke g. Hinko Holsedl kateheta v D. Lendavi, 1925. 8. dec.

Lastnik in izdajatelj
KLEKL JOŽEF.

G. Holsedl je sam napisao to pogodbo, sam tüdi podpisao i tak sam priznao, da sem lastnik in izdajateo lista jaz.

Ka sledi z te pogodbe?

1. Gospod Holsedl ne bi smeo za nevolne 400 Din. mesečne pláče proti svojemi osvedočenji sprejeti uredništvo lista. On najmre trdi, da nikdar neje bio pristaš Kmečke zveze. Če je pa že sprejeo uredništvo, bi mogo prebroditi program naše stranke i tak pisati. To bi ga gotovo pripelalo i vu stranki. Ar največ ljudi zato mrzi krščansko stranko, ka ne pozna njenoga programa. A on ni edno ni drugo ne je včino, nego včino je, ka nebi smeo, sprejeo je uredništvo lista proti svojemi političnimi prepričanji, pisao je v list proti danoj pogodbi, sprejeo peneze za vrejüvanje, čeravno list ne je služo cilom krščanske stranke kak bi mogo po pogodbi i odstopo je od lista, neda bi njemi

jaz goripovedao ali da bi počakao do 30. julija i mi te odpovedao, kak se je na to z lastnoročnim podpisom zavezao. Jaz sem iskao urednika, ar on pogodbe ne je spuno i iskao sam ga zato, da pogodbo držim, da kda ga najdem njemi odpovem, meo sem čas do 30 julia odnosno do 31. decembra t. l. po pogodbi. Ne sem njemi pa odpovedao i celo ga še proso naj piše naprej mirno zato, ar sam šteo to svajo preprediti, štera se je z novov strankov začela. Očivesno je, kak beli den, iz dozday povedanoga da g. Holsedl pogodbe proti svojemi prepričanji ne bi smeo sklenoti i da jo je od njega samoga pisano i podpisano na več načinov prelomo.

2. Pogodba svetlo svedoči da sam izdajatelj i lastnik „Népujsága“ jaz. Pa vendar mi je g. Holsedl pismeno izjavo, da je on lastnik lista i celo moje naslove je šteo rekvirirati i z mojimi naslovami pošiljati svoje nove „Naše Novine“ i „Néplap“. Celu tak daleč je šo, da se je v tiskarni z žandarmi protio, ka z temi da odnesti naslove. Jaz proti tomi protestiram pri glavarstvu, pokažem pogodbo sklenjeno i to meni da prav, naslovov g. Holsedl ne je dobo. Tiskarna g. Balkányija, ki je to delo kat. duhovnika kak židov ostro obsodo, je pa, ar je bio navzoči, gda sem se pogajao z g. Holsedlnom, odklonila Holsedl—Némethijovo ponüdbu, da tiska njihove liste i ostano pri mojem „Népujsági.“

3. Po pogodbi je Holsedl na lastno odgovornost vrejüvao list, ne je smeo nikaj takšega pisati, ka bi tiskovni zakon žalilo predvsem pa ne je smeo pisati proti zapovedam kat. vere, stera prepove bližnjemi poštenjé jemati. Če je pa on proti danoj pogodbi li to včino z g. Hribarom gerentom v D. Lendavi, je kriv sam, če je mogo plačati više 6000 Din. Pa plačao je to zdaj, gda je že v novoj stranki, štero, kak piše sam dr. Némethy, bogate kotrige drage volje podpirajo.

4. Pogodba določü plačo i to na leto 4800 Din. ali mesečno 400 Din, lahko plačam na leto, lahko na mesec. Jaz sem se odločo, da bom g. Holsedlna plačüvao večkrat na leto po vekših šumah, kak plačüjem tüdi tiskarne, pri šterih tüdi mamu določeno plačo celo na teden. To sam g. Holsedlni tüdi naznalo i on reči ne pravo, ka to nede prav. Zato sam njemi prve dni aprila poslao dvejezero di-

Srečke za loterijo Martinišča se dobijo v Bedeničkoj fari pri g. plivanoši, v Jürjanskoj fari pri g. kaplani, na Melincih pri g. vučitelu Capudri, Ozmeč Ivani, Brunec N., Forjan Štefani, Vohar Ign., Vučko Ivani; v Dokležovji pri Bokan Jožefi, Zver N. Klemenčič N., Jerič Ivani; v Markovcih pri g. plivanoši; v Vidoncih pri Kerec Matjaši. Kerec Viljemi, Žokš Franci, Horvat Janoš; v Kovačevcih pri Gergorec Juriji; v Radovcih pri Sukič Franci; v Otovci pri Kerec Ivani; v Beltincih na farofi pri vseh treh gospodaj, pri Glavač Mariji, Pintarič Ivani, Autolin Andraši, Škafar Jožefi, Osterc Petri, Temlin N., g. Špragerovoj, Balažic Aniki; v D. Lendavi pri Balkanji, Dominko J., Pallerovich, pri šolskih sestrah, v trafiki Sever N., v Goricah pri Ropoša Florijani. Nikoga ne silimo ka bi mogeo okrog nositi i tržiti te srečke. Glavno je to, ka si v sakšoj občini pri ništernih hižaj vsaki lejko küpi, gda šče. Zato smo takše hiže v Novinaj objavili.

Pošta upravništva.

Bertalanič M. Krajna. Naj se šolar zglati z šolskim svedočanstvom na konci šolskoga leta. Te se njemi že pove. — Domači dobijo brezplačno. — Kda kaj pa vküpdobiš, pošlji.

GOSPODARSTVO.

Osipavanje.

Čüdivito je v naturi poleg drügoga tüdi to, da ma vsaka rastlina svoje posebno življenje. Zato pa mora kmelič vsako vrsto pova, šteroga poseje na poseben način obdelovati, edno etak drugo ovak. Jako zanimivo je pridelavanje kukorice i krumpičov. Pri obojem je potrebno, da ma kemveč korenja, zato je osipavlemo.

Kakši je razloček med neosipanim i osipanim kukoričnim betvom, lahko spoznamo, či zmeknemo betve pred i po osipavanji Či pred osipavanjom poglednemo betvino korenje vidimo, da ma samo edno vrsto korenja odspodi na konci. To korenje nebi moglo prehraniti celoga betva posebno pa, kda se vlat zavrže. Tüdi bi betvo bilo v nevarnosti, da jo veter podere. či bi je držala samo edna vrsta korenja. Oboje teda potrebüje, da ma kukorično betvo kemveč korenja.

Pri krumpiči pa je potrebno za to kemveč korenja, da se na vekšoj vnožini toga ležej več krumpičov zavrže. Krumpič je nikaj ne drügo, kak koren, šteri odebele, da bi se v njem naberala potrebna hrana za klice. Na ednom korne se navadno zavrže samo eden krumpič.

Vekši broj korenja pa pri obema dosegnemo z osipavanjom. Kda zemla pride k betvinomi koloni (sokli), požene koleno novo korevje. To vidimo pri kukoričnom penje, kda je na pšeničnoj setvi beremo. Pen nema samo edne vrste korenja kak pred osipavanjom, nego po dve-tri. Kelko kolen je prišlo pri osipavanji v zemlo, telko vrst korenja ma pen. Vsakše koleno požene korenje.

Isto je pri krumpičovoj betvi. S toga že lahko spoznamo, kakše mora biti osipavanje, da dosegne svoj namen.

1. Predvsem ne smejo biti rende preveč goste i ne preredke, ar osipač nemre zemle porinoti k betvi.

2. Či je kukorica ali so krumpiči travnati, je moraš prle opleti, ovači pride k betvi trava na mesto zemle. Trava de ali dale rasla (slak) ali pa začne gniliti (osit, čreščovnjek). Či arste, te ravno betvi največ živeža jemle, ar je poleg njega, či zagnili pa postane betvo žuto i v rasti zaostane.

3. Osipavli, kda je zemla precij vlažna. Premokro je te, kda se za osipačom vleče. Vlažna zemla je je žmetna i se lepo prileže k betvi štero ležej korenje požene. Najbogše je tüdi zajtra osipavati, kda je zemla od rose nekoliko navlažena.

Cene:

Zrnje: 100 kg. (metecent) pšenice 325 Din., žita 230 Din., ova 195 Din., kukarice 175 Din., ječmena 215 Din., hajdine 260 Din., prosa 240 Din., pšen. otrobov 135 Din. Živina: Govenska v Ljubljani kg. 9—10 Din., teoci 12—13 Din., svinje 15—17 Din. Krma: Sena 60—70 Din., slame 40—60 Din. metercent.

Borza:

1 Dolar 56 Din 59 par, Schiling 8 D., Čehoslovaška krona 1 D. 67 p., Nemška zlata marka 13 D. 53 p., Francoski frank 1 D. 74 p., Švicarski frank 11 D. Taljanska lira 2 Din. 13 p., 100 Madjarski kron (nova em.) 7 par.

Mali oglasi.

SÜHE GOBE in jajca se küpüjejo vsikdar po najvišioj dnevnöj ceni v trgovini FRANC SENČAR Ljutomer in Mala Nedelja.

Andrija Žinič oda troje imanje: 1.) 50 oralov, 2.) 18 oralov ino 3.) 5 oralov. Vsako imanje je v ednom falati i ma svojo hišo i gospodarsko poslopje. — Zglasite se pri ANDRIJI ŽINIČ, Sv. Jelena pri Čakovci Medjim.

K ODAJI

je lepo posestvo, 7 oralov zemle s šumov pri g. ALOJZI KOROŠAK v Iljaševcih p. Križovci pri Ljutomeru.

Samostalno podporno društvo „SVETI KRIŽ“ v Chicagi Ill.

je jako dobro za prekmurske Slovence i Slovenke. V društvo se sprejmejo moški od 16. do 50., ženske pa od 16. do 45. leta. Vstopnina eden dolar pri sprejemi v društvo, mesečna plačila za društvo eden dolar. Za to plačilo dobi vsaka kotriga ob priliki betega vsaki den eden dolar podpore, za smrtino pa 500 dolarov. Kotrig ma 215, gotovščine 8000 dol. Seje se vršijo vsako drügo nedelo v mesaci popoldne ob treh na No 1802 S. Racine Ave.

Odborniki so: predsed.: Štefan Ros, prodpreds.: Ignac Krapec, nadzorni predsed.: Martin Kelenc tajnik: Štefan Hozjan, podtajnik: Martin Horvat, blagajnik: Štefan Jakšič, paziteo betežnih: Mihael Gjörek, računovoditela: Matjaš Grüškovnjak i Jožef Čurič, paziteo društva: Štefan Vučko, vratar: Ivan Černjavič.

Dve novivi senji

je dobila črensovskaja občina. PRVO živinsko i kramarsko je 20. oktobra, DRÜGO samo živinsko pa je 14. marca. Poleg toga, ta starivi senji obdržanivi kak dozday v pondelek po sprotolešnjoj i jesenskoj križoskoj nedeli. Senja v Črensovci se sama priporočajo.

OBČ. ODBOR.

SENO,

Superfosfát, Portland-Cement, Papir za zid, Papir za pokriv, Karbolineum, Ter Kovačko vogelje, Steinkol, Drva, Les — se dobi pri
VIKTOR CZIPOT
trgovci
v MURSKI SOBOTI.

Naročnina ino oglasi se sprejemajo za „Novine“ pri

I. HAHN	ERDÖSI
trgovina s papirjem, s pisarniškami in šolskimi potrebščinami. Prekmurska tiskarna v Murški Soboti.	BARNABAŠ trgovci z papirrom igračami v Murški Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.

K odaji

je edna oštarija z-vse se notri nahajočov posodov. Tüdi je primerna za trgovino, 5 plügov zemlé, traynik in log se po niskoj ceni oda. Več se pozve pri

ALOJZ PEČIČ
SATAHOVCI.

Podperajte

„NOVINE“!

KMEČKA POSOJILNICA

v MURSKI SOBOTI

r. z. z n. z. uradüje vsako nedelo.

Obrestüje hranilne vloge po 8%₀. Kmečki penezi naj se vložijo v kmečko posojilnico naj slüžijo kmečkomi lüdstvi.

Srečke

državne razredne loterije se dobijo küpiti v Dolnoj Lendavi v trgovini H. MASCHANZKER-a. Tü je bila küplena srečka šte. 139 356, štera je pri žrebenji 4. toga meseca potegnola svojimi küpci glavni dobitek

Állami osztály sorsjegyek

MASCHANZKER H. cégnél Dol. Lendaván kaphatók, ahol az eladott 139,356 számú sorsjegy szerencsés vevője nyerte a f. hó 4.-ki húzása a főnyereményt

500.000 Din.
(petstojezer Din.)